

SKRAJŠANI POSTOPEK

EVA 2011-2611-0081

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O PREPREČEVANJU DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ocena stanja na področju urejanja:

Področje dela in zaposlovanja na črno ureja Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 12/07 – uradno prečiščeno besedilo, 29/10).

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta 18. junija 2009 sprejela Direktivo 2009/52/ES o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (v nadaljnjem besedilu: direktiva). Navedena direktiva je bila sestavni del predloga Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki pa je bil na zakonodajnem referendumu 5. 6. 2011 zavržen. V Zakonu o referendumu in ljudski iniciativi (v nadaljnjem besedilu: ZRLI) je določeno, da imamo v Republiki Sloveniji t. i. naknadni referendum, na katerem volivci odločajo o uveljavitvi sprejetega zakona. V 25. členu ZRLI je natančneje opredeljena tudi vezanost zakonodajalca na izid referendumu. V navedenem zakonu je tako določeno, da državni zbor eno leto po razglasitvi odločitve na referendumu ne sme sprejeti zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev. Toda treba je opozoriti, da vezanost državnega zbora na izid referendumu ni absolutna. Ustavno sodišče je tako v nekaterih primerih (odločbi U-II-3/03 in U-II-1/11) presoje morebitnih protiuustavnih posledic, ki bi nastale z zavrnitvijo (ali odložitvijo uveljavitve) zakona na referendumu, že odločilo, da enoletna prepoved sprejetja zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev, ni ovira za uskladitev zakona, za katerega je ustavno sodišče že ugotovilo, da je protiuustaven in ga je (tudi zato) treba spremeniti oziroma dopolniti, za kar se zahteva razpis referendumu z ustavo. To pomeni, da je sicer mogoče na referendumu glasovati o zakonu, s katerim se uresničuje odločba ustavnega sodišča, vendar morebitna zavrnitev tega zakona na referendumu zakonodajalca ne odvezuje obveznosti, da sprejme ureditev, s katero uresniči tako odločbo. V takem primeru torej ni le dopustno, temveč celo obvezno sprejeti zakon, ki je sicer vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev, vendar skladen z odločbo ustavnega sodišča. Razlog za to je v tem, da tudi volja volivcev ne more imeti prednosti pred ustavo, zato jo je treba v takih primerih ustrezno dopolniti ali popraviti. Zaradi uresničevanja pravice do referendumskega odločanja tako ne smejo nastati ali se vzdrževati kršitve drugih ustavnih določb.

Ob upoštevanju vsega prej navedenega je v zvezi z enoletno prepovedjo sprejetja odločitve, ki bi bila morebiti v vsebinskem nasprotju z odločitvijo, sprejeto na referendumu, treba smiselno enako ravnati v primerih, ko je v skladu s pravom Evropske unije Republika Slovenija zavezana v določenih rokih zaradi prenosa direktiv Evropske unije na zakonski ravni urediti vsebino. Vsebina direktive mora biti prenesena v naš pravni red v določenem roku, ta rok pa ni ali ne bi mogel biti spoštovan zaradi enoletne prepovedi sprejetja zakona, ker je bila vsebina oziroma vsebinski prenos direktive z zakonom zavržen na zakonodajnem referendumu. Republika Slovenija je namreč s pristopom k Evropski uniji nanjo prenesla uresničevanje dela suverenih pravic, kar se kaže predvsem v tem, da Republika Slovenija ni več (popolnoma) samostojna pri sprejemanju svojega prava, ampak je zavezana spoštovati pravo Evropske unije neposredno ali

tako, da je vezana na vsebino njenih pravnih aktov, ki pa jih moramo izvajati s svojo zakonodajo. Tretji odstavek 3.a člena Ustave Republike Slovenije določa, da se pravni akti in odločitve, sprejeti v mednarodnih organizacijah, na katere Republika Slovenija prenese uresničevanje dela suverenih pravic, v Republiki Sloveniji uporabljajo v skladu s pravno ureditvijo teh organizacij. To pomeni, da Ustava Republike Slovenije priznava pravnemu redu Evropske unije tako veljavo, moč oziroma naravo, kot je določena z njeno primarno zakonodajo oziroma se je izoblikovala s prakso Sodišča Evropske unije. Pri tem gre predvsem za načela avtonomnosti, primarnosti in neposredne uporabnosti. Tako se tudi sekundarno pravo Evropske unije uporablja v skladu z ureditvijo Evropske unije, kar ob upoštevanju načela primarnosti pomeni, da tudi določbe sekundarne zakonodaje nujno – vsaj z vidika uporabe – prevladajo nad vsemi pravili notranjpravnega reda, pri čemer se država ne more sklicevati na noben notranji predpis, niti na ustavo, da bi preklicala obveznosti uporabe pravnega akta Evropske unije.

Predlog zakona tako uresničuje načelo primarnosti prava Evropske unije, kot izhaja iz ustanovitvenih pogodb, saj je Republika Slovenija s 3.a členom Ustave Republike Slovenije na Evropsko unijo prenesla uresničevanje dela suverenih pravic. Vsebina je določena v predpisu Evropske unije, torej v direktivi, ki jo mora Republika Slovenija v določenem roku prenesti v svoj pravni red v skladu s svojim notranjim pravom. Vsebino je treba urediti z zakonom, ki jo je glede na področje urejanja treba vključiti v Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

S predlaganim Zakonom o dopolnitvi zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno se torej na podlagi mednarodnih obveznosti v pravni red Republike Slovenije delno prenaša Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav. Predlagani zakon med drugim določa dolžnosti in obveznosti pravnih oseb, podjetnikov in posameznikov ob prepovedi zaposlovanja nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav.

Ker pa se vsebina direktive nanaša le na državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Sloveniji, bi uveljavitev pravic samo za tuje državljane pomenila kršitev 14. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa enakost pred zakonom, zato se pravice iz direktive prenašajo tudi za državljane Republike Slovenije. Ustavno nedopustno bi namreč bilo, da bi bili prebivalci tretjih držav v privilegiranem položaju uveljavljanja zakonskih pravic glede na državljane Republike Slovenije.

5. avgusta 2012 pa poteče tudi rok za prenos Direktive 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS. Zaradi bližajočega se roka obvezne uskladitve vsebine navedene direktive z našim pravnim redom je smiselno in nujno, da se hkrati v dopolnitve zakona vnesejo tudi obvezne sestavine navedene direktive, kar je zajeto v 4. in 5. členu predloga dopolnitev zakona.

Navedba predpisov, ki urejajo to področje:

Vlada RS je v letu 1997 sprejela program odkrivanja in preprečevanja dela in zaposlovanja na črno, zato je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, pristojno za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, sprejelo ustrezne zakonske podlage in izvajalo številne druge dejavnosti. Pravna podlaga za delo ministrstva na tem področju je Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 12/07 – uradno prečiščeno besedilo, in 29/10 – v nadaljnjem besedilu: ZPDZC), ki določa, v katerih primerih se opravljanje dejavnosti oziroma dela šteje kot delo na črno, v katerih primerih je šteti zaposlovanje delavcev kot zaposlovanje na črno, kdo je soudeleženec dela na črno in kaj je nedovoljeno oglaševati.

ZPDZC je Državni zbor RS sprejel na svoji seji 14. 4. 2000, objavljen je bil v Uradnem listu RS, št. 36/2000. Dodatno so bile sprejete spremembe zakona, ki so objavljene v Uradnem listu RS, št. 118/2006 in 29/2010.

Na podlagi ZPDZC je minister za delo, družino in socialne zadeve v soglasju z ministrom za finance 2. 4. 2002 izdal Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del in 19. 9. 2008 Navodilo za opravljanje kratkotrajnega dela.

Podatki o rezultatih spremljanja izvajanja obstoječega predpisa (predstavitev ciljev, ki jih je predpis zasledoval, ocena doseženih ciljev, metode oziroma merila, po katerih je narejena ocena doseženih ciljev, vzroki, zakaj cilji niso bili ali niso bili v celoti doseženi):

Glavni cilj zakona je uskladitev našega pravnega sistema z zakonodajo EU oziroma z Direktivo 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav. Vsebina direktive se sicer nanaša le na državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Sloveniji, vendar pa bi tak prenos direktive pomenil kršitev 14. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa enakost pred zakonom, saj bi bili v tem primeru na črno zaposleni državljani Republike Slovenije v neenakem položaju in bi imeli manj pravic. Tako se ob prenosu direktive prenašajo pravice iz direktive za vse na črno zaposlene osebe ne glede na njihovo državljanstvo.

Petega avgusta 2012 pa poteče tudi rok za prenos Direktive 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS, kar je zajeto v 4. in 5. členu predloga zakona (delo v lastni režiji in kratkotrajno delo).

Poglavitni problemi oziroma vprašanja na področju urejanja (jasna opredelitev, velikost in obseg, vzrok za nastanek problema):

Glavni cilj zakona je uskladitev z zakonodajo EU oziroma Direktivo 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav in hkrati izenačitev pravic državljanov tretjih držav z državljani RS in Direktivo 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS.

Na kakšen način so bili problemi ugotovljeni:

Glavni cilj zakona je uskladitev z zakonodajo EU oziroma Direktivo 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav in z Direktivo 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi direktive Sveta 86/613/EGS.

Direktiva 2009/52/ES v delu svoje vsebine oziroma zakona ureja dolžnosti in obveznosti delodajalcev ob zaposlovanju državljanov tretjih držav, ki vsebuje tudi solidarno odgovornost za izplačila nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav. Ker pa se vsebina direktive nanaša le na državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Sloveniji, prenašajo pravice iz direktive tudi na državljane RS, saj bi bili v nasprotnem primeru v slabšem položaju.

Predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja:

- Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav,
- Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi direktive Sveta 86/613/EGS.

Mednarodni sporazumi, ki vplivajo na urejanje:

/

Odločbe Ustavnega sodišča, ki obravnavajo urejanje oziroma primerljivo ureditev:

/

Odločbe Sodišča Evropske unije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev:

/

Razlogi, ki utemeljujejo potrebo po novem predpisu ali spremembi in dopolnitvi obstoječega predpisa:

Zakon delno prenaša v slovenski pravni red Direktivo 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – rok 20. 7. 2011, in Direktivo 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS – rok 5. 8. 2012.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Z zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašata Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav in Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS.

2.2 Načela

Z zakonom se uveljavljajo predvsem:

- načelo primarnosti pravnega reda EU,
- načelo ustavne enakosti,
- načelo enakega obravnavanja moških in žensk.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Konkreten opis predlaganih rešitev:

V pravni red Republike Slovenije se delno prenaša Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav. Zakon namreč med drugim določa dolžnosti in obveznosti pravnih oseb, podjetnikov in posameznikov ob prepovedi zaposlovanja nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav skladno z delnim prenosom Direktive 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav. Vsebina direktive se sicer nanaša le na državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Sloveniji, vendar pa bi tak prenos direktive pomenil kršitev 14. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa enakost pred zakonom, saj bi bili v tem primeru nezakonito zaposleni državljani Republike Slovenije v neenakem položaju in bi imeli manj pravic. Tako se ob prenosu direktive določajo enake pravice za vse nezakonito zaposlene osebe ne glede na njihovo državljanstvo.

Zakon določa posamezne pojme, ki se s prenosom direktive vnašajo v ZPDZC, v nadaljevanju pa ureja obveznosti pravnih oseb, podjetnikov in posameznikov ob zaposlovanju oseb, še posebej državljanov tretjih držav, pri čemer predlog določa solidarno odgovornost za izplačila nezakonito zaposlenim osebam. Predlog dodaja tudi nove sankcije zaradi kršitev obveznosti ter povečuje pristojnosti in obveznosti komisije Vlade RS za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.

Nadalje predlog določa obveznost pravnih oseb, podjetnikov in posameznikov pred morebitno sklenitvijo delovnega razmerja z državljanom tretje države, ki ima pravno podlago v 4. členu Direktive 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, in sicer, da morajo pred sklenitvijo delovnega razmerja od državljanov tretje države nujno zahtevati predložitev dokazila o zakonitem prebivanju v RS.

Zagotavlja se tudi zaščita oziroma preprečevanje finančnega izkoriščanja oseb, ki delajo na črno. Tako mora pravna oseba, podjetnik in posameznik taki osebi izplačati vsa morebitna še neporavnana plačila za opravljeno delo v višini najmanj minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela, kot če bi bila zakonito zaposlena.

Predlog določa solidarno odgovornost za izplačila, kar pomeni, da so za zaposlitev na črno zaposlenih oseb odgovorni glavni izvajalec posla in vsi vmesni podizvajalci. S tem se preprečuje zloraba podizvajalca, kadar bi bil glavni izvajalec razbremenjen sankcij in obratno.

Skladno z Direktivo 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS se pri možnosti opravljanja kratkotrajnega dela zakonska zveza s predlogom dopolnitve zakona izenačuje z zunajzakonsko zvezo oz. registriranim partnerstvom v istospolni skupnosti, pri čemer slednjo urejamo tudi pri institutu dela v lastni režiji.

Predlog določa časovno omejeno izključenost pravne osebe ali podjetnika, ki mu je bila izrečena kazen globe za prekršek po tem zakonu, od upravičenosti do javnih sredstev, vključno s sredstvi EU, dodeljenimi na podlagi javnega razpisa ali javnega povabila namenjenega programom zaposlovanja, ki predstavljajo državno pomoč ali pomoč po pravilu »de minimis«. Hkrati je določena obveznost omenjene pravne osebe ali podjetnika, da vrne javna sredstva prejeta v obdobju dvanajstih mesecev pred pravnomočnim izrekom kazni globe za prekršek po tem zakonu.

Komisija Vlade RS za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno mora skladno z direktivo EU vsako leto pripraviti poročilo o inšpekcijskih nadzorih ter njihovih ugotovitvah glede nadzora nad zaposlovanjem državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Republiki

Sloveniji. Predlagamo, da zakon začne veljati in se uporabljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Variantne rešitve, ki so bile proučevane, in argumenti za predlagano rešitev:

Različice niso bile posebej proučevane, saj se z zakonom v pravni red Republike Slovenije delno prenašata Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav in Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS, ki sta po svoji vsebini zelo določni.

b) Način reševanja:

Vprašanja, ki se bodo reševala s predlaganim zakonom:

Z zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašata Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, ki določa tudi način prenosa direktive in njeno vsebino, in Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi direktive Sveta 86/613/EGS.

Vprašanja, ki jih bodo urejali izvršilni predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati:

/

Vprašanja, ki se bodo reševala na drug način in kako (npr. kolektivne pogodbe):

/

Vprašanja, na katera ni mogoče poseči s predpisi:

/

Vprašanja, ki naj ne bi bila deregulirana (ni več potrebe po regulaciji):

/

Vprašanja, ki se bodo reševala s predpisi, za katera je bilo poprej opravljeno eksperimentiranje in testiranje zaradi ugotovitve primernosti ukrepanja:

/

c) Normativna usklajenost predloga zakona

Z obstoječim pravnim redom (veljavno zakonodajo):

/

S splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo:

Zakon o dopolnitvi zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je usklajen s splošnoveljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

Predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

/

č) Usklajenost predloga predpisa:

S samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

/

S civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba odprtih vprašanj):

/

S subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne ustanove, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti):

/

d) Povzetek Poročila o sodelovanju javnosti pri pripravi predloga zakona:

V zakon so vključene podobne ali enake vsebinske rešitve, ki jih je vseboval Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki je bil na referendumu 5.6.2011 zavržen, in ki se nanašajo zgolj na dopolnitev obstoječega zakona z obveznostjo prenosa posameznih določb iz direktiv EU, zato predloga dopolnitve zakona nismo objavili na spletni strani in nismo pozivali k dajanju predlogov za spremembe in dopolnitve zakona, ker je bila temeljita razprava opravljena v času priprave besedila na referendumu zavrženega zakona in v času referendumске kampanje.

Dne 16. 2. 2012 je bil predlog dopolnitve zakona posredovan v mnenje socialnim partnerjem v okviru Ekonomsko-socialnega sveta (ESS). Pripombe so podali naslednji socialni partnerji: Združenje delodajalcev Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije in Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije GIZ, Zveza delavskih sindikatov Slovenije Solidarnost ter Zveza svobodnih sindikatov Slovenije. Na podlagi predlogov socialnih partnerjev je prišlo do ponovne uskladitve predloga zakona.

Spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen:

/

Čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče poslati stališča, predloge, mnenja in pripombe:

/

Datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja:

/

Seznam subjektov, ki so sodelovali:

/

Bistvena stališča, predlogi, mnenja in pripombe javnosti:

/

Bistvena stališča, predlogi, mnenja in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani in zakaj:

/

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Ocena finančnih sredstev za državni proračun, ocena drugih javno finančnih sredstev, predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna, predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva, predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva, sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poroštva):

Predlagani zakon ne zahteva dodatnih odhodkov oziroma obremenitev državnega proračuna. Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih, prikaz ureditve v pravnem redu EU, prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:

Države EU samostojno urejajo preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. Z zakonom se delno prenaša v pravni red Republike Slovenije. Rok za prenos Direktive 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, ki enotno ureja dejavnosti za vse članice EU, je bil 20. julij 2011, Direktivo 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi direktive Sveta 86/613/EGS pa moramo v naš pravni red vključiti do 5. avgusta 2012, zato primerjave niso mogoče.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma pri poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel:

/

Ukinitev postopka ali odprava administrativnih bremen:

/

Spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj izvajanja dejavnosti oziroma obveznosti:

/

Podatki oziroma dokumenti, potrebni za izvedbo postopka, ki jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, in način pridobivanja:

/

Ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov:

/

Ali bo izvajanje postopkov in dejavnosti zahtevalo novo osebje, ali so izvajalci primerno usposobljeni ali bodo potrebni dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva:

/

Ali bo ukinitvev postopkov in dejavnosti imela za posledico zmanjšanje osebja ter finančnih in materialnih sredstev:

/

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov:

Stroški, ki jih bo imela stranka ali razbremenitev stranke:

/

Čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo:

/

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike:

- posledice na kakovost zraka,
- posledice na cilje upravljanja voda,
- posledice na kakovost ali vire prsti,
- posledice na podnebne spremembe,
- posledice na biotsko raznovrstnost, varovana območja in zavarovana območja,
- posledice na nastajanje in ravnanje z odpadki,
- posledice na verjetnost ali stopnjo tveganj za okolje,
- posledice dejavnosti podjetij na okolje,
- posledice za organizacijo dejavnosti v prostoru in rabo prostora,
- posledice na prostorsko identiteto,
- posledice na varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami:
- preprečevanje nastanka oziroma zmanjšanja posledic naravnih in drugih nesreč,
- zaščita, reševanje in pomoč ob nesreči.

/

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

- posledice na poslovne stroške in poslovanje,
- posledice na premoženjske pravice,
- posledice na inovacije in raziskave,
- posledice na potrošnike in gospodinjstva,
- posledice na posamezne regije in sektorje,

- posledice na druge države in mednarodne odnose,
- posledice na makroekonomsko okolje,
- presoja posledic na mala in srednja podjetja:
  - število podjetij in njihova velikost,
  - število podjetij in delovnih mest, na katera se nanaša predlagani predpis,
  - pomen različnih vrst malih in srednjih podjetij v panogah,
  - povezanost z drugimi panogami in morebitni vplivi na podizvajalce,
- presoja posledic na konkurenčnost podjetij:
  - omejevanje dostopa na trg dobaviteljem,
  - omejevanje konkurenčnosti dobaviteljev,
  - zmanjševanje spodbud dobaviteljem za učinkovito konkurenčnost.

/

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Zakon zagotavlja večjo varnost in zaščito delavcem, ki so iz različnih razlogov prisiljeni v zaposlitev na črno, hkrati pa izenačuje različne oblike partnerskih zvez pri opravljanju dela v lastni režiji in pri kratkotrajnem delu.

Posledice na zaposlenost in trg dela:

S sprejetjem zakona se pričakuje manj zaposlovanja na črno in s tem posledično večja zakonita zaposlenost oseb.

Posledice na standarde in pravice v zvezi s kakovostjo dela:

/

Posledice na socialno vključenost in zaščito posameznih skupin.

S sprejetjem zakona se pričakuje večja zaščitenost oseb, ki so iz ekonomskih in socialnih razlogov prisiljeni delati oziroma se zaposlovati na črno.

Posledice na pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter na družinska razmerja:

/

Posledice na enakost spolov:

S prenosom Direktive 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS se v zakonu upošteva enakost spolov pri uporabi instituta kratkotrajnega dela in dela v lastni režiji.

Posledice na enako obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine (nediskriminacija):

Zakon zagotavlja enake pravice in zaščito vseh oseb, ki so zaposlene na črno, ne glede na to, ali so državljani RS, državljani EU ali prebivalci tretjih držav.

Posledice na sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin:

/

Posledice na upravljanje, udeležbo, dobro asimilacijo, dostop do sodišč, medije in etiko:

/

Posledice na javno zdravje:

/

Posledice na zdravstveno varstvo:

/

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

- posledice na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,
- posledice na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna,
- posledice na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij:

/

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

- ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
- širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,
- organi, civilna družba,
- načini za spremljanje doseganja ciljev,
- merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
- časovni okvir spremljanja za pripravo poročil:

Komisija Vlade RS za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, ustanovljena s sklepom Vlade RS na podlagi ZPDZC, bo na podlagi dopolnitve ZPDZC skladno z direktivo EU vsako leto opredelila dejavnosti, za katere bo ocenila, da v njih državljane tretjih držav bolj nezakonito zaposlujejo, in pripravila načrt inšpekcijskih pregledov. Vsako koledarsko leto bo komisija pripravila poročilo o opravljenih inšpekcijskih pregledih ter o ugotovitvah teh pregledov obvestila Evropsko komisijo do konca junija naslednjega leta za preteklo koledarsko leto.

– roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljnih in nadaljnjih ukrepih.

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O DOPOLNITVI ZAKONA O PREPREČEVANJU DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO (ZPDZC)

1. člen

V Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 12/07 – uradno prečiščeno besedilo in 29/10) se v 1. členu doda drugi odstavek, ki se glasi:

»(2)S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašata:

- Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L št. 168 z dne 30. 6. 2009, str. 24),
- Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS (UL L št. 180 z dne 15. 7. 2010, str. 1).«.

2. člen

Za tretjim odstavkom 2. člena se dodajo četrti, peti, šesti, sedmi, osmi in deveti odstavek, ki se glasijo:

»(4) Nezakonito prebivanje je prebivanje državljana tretje države, ki v Republiki Sloveniji ne prebiva v skladu z določbami zakona, ki ureja vstop, prebivanje in odstranitev tujcev, ali zakona, ki ureja mednarodno zaščito.

(5) Nezakonita zaposlitev pomeni zaposlitev nezakonito prebivajočega državljana tretje države.

(6) Podizvajalec je vsaka pravna oseba, tuji pravni subjekt, podjetnik ali posameznik, ki mu je dodeljena izvedba vseh ali del obveznosti iz že sklenjene pogodbe.

(7) Plačilo za delo na črno zaposlene osebe pomeni plačo ali kakršne koli druge prejemke v denarju ali naravi, ki jih delavec prejme iz zaposlitve neposredno ali posredno od pravne osebe, podjetnika ali posameznika, in je enakovredno tistemu, ki bi ga uživali primerljivi delavci v zakonitem delovnem razmerju.

(8) Posebno izkoriščevalski delovni pogoji so delovni pogoji, vključno s tistimi, ki nastanejo zaradi diskriminacije, kjer obstaja očitno nesorazmerje v primerjavi s pogoji zaposlitve zakonito zaposlenih delavcev.

(9) Državljan tretje države je državljan države, ki ni država članica Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije ali ni družinski član državljana države članice Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije.«.

3. člen

V prvem odstavku 5. člena se pred piko doda vejica in nova četrta alineja, ki se glasi:

»– nezakonito zaposli državljana tretje države«.

Za tretjim odstavkom se dodajo četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti, deseti in enajsti odstavek, ki se glasijo:

»(4) Na črno zaposlena oseba lahko kadar koli med zaposlitvijo na črno pri pristojnih nadzornih organih vloži pritožbo zoper pravno osebo, podjetnika ali posameznika zaradi zaposlitve na črno.

(5) Če pravna oseba, podjetnik ali posameznik ali na črno zaposlena oseba ne dokaže, koliko časa je trajala zaposlitev, se šteje, da je bila oseba na črno zaposlena tri mesece.

(6) Pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki na črno zaposli brezposelno osebo, mora poravnati vse obveznosti iz delovnega razmerja za obdobje celotne zaposlitve na črno najmanj v višini minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela, če oseba v tem času ni bila prijavljena v obvezno zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi delovnega razmerja. Pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki zaposli državljana tretje države, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, mora državljanu tretje države plačati vse morebitne še neporavnane obveznosti za opravljeno delo najmanj v višini minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela, kot če bi bil državljan tretje države zakonito zaposlen. Pravna oseba, podjetnik ali posameznik mora plačati vse stroške za pošiljanje neporavnanih plačil v državo, kamor se je državljan tretje države vrnil ali je bil vrnjen.

(7) Pravna oseba, podjetnik ali posameznik mora v osmih delovnih dneh po tem, ko inšpektor za delo ugotovi kršitev, poravnati obveznosti iz prejšnjega odstavka in v petih delovnih dneh od poteka roka za plačilo inšpektoratu za delo predložiti dokazilo, da je poravnal vse obveznosti iz prejšnjega odstavka.

(8) Če na črno zaposlena oseba iz šestega odstavka tega člena ni prejela vseh plačil za opravljeno delo in za povračilo vseh stroškov za pošiljanje neporavnanih plačil, lahko neporavnane obveznosti iz šestega odstavka tega člena uveljavlja neposredno pred pristojnim sodiščem.

(9) Pravna oseba, podjetnik ali posameznik mora pred sklenitvijo delovnega razmerja od državljana tretje države zahtevati, da mu predloži dokazilo o zakonitem prebivanju v Republiki Sloveniji. Kopijo dokazila o zakonitem prebivanju mora hraniti ves čas zaposlitve državljana tretje države pri njem.

(10) Če je pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki je na črno zaposlil osebo iz prvega odstavka tega člena, podizvajalec, so za obveznosti iz šestega odstavka tega člena solidarno odgovorni glavni izvajalec in vsi vmesni podizvajalci, če se jim dokaže, da so vedeli, da je pravna oseba, podjetnik ali posameznik na črno zaposloval osebe ter o tem niso obvestili pristojnih nadzornih organov.

(11) Pravna oseba, podjetnik ali posameznik iz devetega odstavka tega člena ali glavni izvajalec oziroma vsi vmesni podizvajalci iz prejšnjega odstavka niso odgovorni za nezakonito zaposlitev, razen če:

- so vedeli, da je državljan tretje države predložil ponarejeno dokazilo o zakonitem prebivanju,
- za državljana tretje države ni bila opravljena prijava dela v skladu z 49. ali 50. členom Zakona o zaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 26/11).«.

4. člen

V 9. členu se za besedama »zunajzakonski skupnosti« doda besedilo »ali partner v registrirani istospolni skupnosti«.

5. člen

V prvem odstavku 12.a člena se za besedilom »kadar jih opravlja zakonec« doda vejica in besedilo »zunajzakonski partner ali partner v registrirani istospolni skupnosti«.

6. člen

Na koncu drugega odstavka 14. člena se doda besedilo:

»Komisija vsako leto opredeli dejavnosti, za katere ocenjuje, da se v njih državljani tretjih držav v večji meri nezakonito zaposlujejo, in pripravi načrt inšpekcijskih pregledov. Vsako koledarsko leto komisija pripravi tudi poročilo o opravljenih inšpekcijskih pregledih iz prejšnjega stavka ter o ugotovitvah teh pregledov obvesti Evropsko komisijo do konca junija naslednjega leta za preteklo koledarsko leto.«.

7. člen

V prvem odstavku 18. člena se besedilo »po prvem odstavku« nadomesti z besedilom »iz prve, druge in tretje alineje prvega odstavka«.

Za šestim odstavkom se dodajo sedmi, osmi, deveti, deseti, enajsti, dvanajsti in trinajsti odstavek, ki se glasijo:

»(7) Z globo od 4.000,00 eurov do 12.000,00 eurov se kaznuje pravna oseba ali podjetnik, ki v osmih delovnih dneh od ugotovitve kršitve ne poravna vseh obveznosti iz šestega odstavka 5. člena tega zakona ali v petih delovnih dneh od poteka roka za plačilo inšpektoratu za delo ne predloži dokazila, da je poravnal vse obveznosti iz šestega odstavka 5. člena tega zakona.

(8) Z globo od 2.000,00 eurov do 4.000,00 eurov se kaznuje posameznik, ki v osmih delovnih dneh od ugotovitve kršitve ne poravna vseh obveznosti iz šestega odstavka 5. člena tega zakona ali v petih delovnih dneh od poteka roka za plačilo inšpektoratu za delo ne predloži dokazila, da je poravnal vse obveznosti iz šestega odstavka 5. člena tega zakona.

(9) Z globo od 2.000,00 eurov do 4.000,00 eurov se kaznuje pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki pred sklenitvijo delovnega razmerja od državljana tretje države ne zahteva, da mu na podlagi devetega odstavka 5. člena tega zakona predloži dokazilo o zakonitem prebivanju v Republiki Sloveniji.

(10) Z globo od 1.000,00 eurov do 2.000,00 eurov se kaznuje pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki kopije dokazila o zakonitem prebivanju državljana tretje države ne hrani ves čas zaposlitve pri njem.

(11) Z globo 4.000,00 eurov se kaznuje pravna oseba ali podjetnik, ki ima nezakonito zaposlenega enega državljana tretje države. Če ima pravna oseba ali podjetnik nezakonito zaposlenih več državljanov tretjih držav, je globa za vsakega naslednjega nezakonito zaposlenega državljana 2.000,00 eurov, vendar skupna višina globe za pravno osebo ali podjetnika ne sme presegati 12.000,00 eurov.

(12) Z globo 2.000,00 eurov se kaznuje posameznik, ki ima nezakonito zaposlenega enega državljana tretje države. Če ima posameznik nezakonito zaposlenih več državljanov tretjih držav, je globa za vsakega naslednjega nezakonito zaposlenega državljana 1.000,00 eurov, vendar skupna višina globe za posameznika ne sme presegati 5.000,00 eurov.

(13) Z globo od 1.000,00 eurov do 2.000,00 eurov se za prekršek iz sedmega, devetega, desetega in enajstega odstavka tega člena zakona kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe.«.

8. člen

Za 21. členom se doda nov 21.a člen, ki se glasi:

»21.a člen

(1) Pravna oseba ali podjetnik, ki mu je bila pravnomočno izrečena globa za prekršek po tem zakonu, se za dve leti izključi iz upravičenosti do javnih sredstev, vključno s sredstvi EU, dodeljenimi na podlagi javnega razpisa ali javnega povabila namenjenega programom zaposlovanja in usposabljanja, ki predstavljajo državno pomoč ali pomoč po pravilu »de minimis«.

(2) Ministrstvo, pristojno za delo, je dolžno v postopkih dodeljevanja sredstev iz prvega odstavka tega člena pri inšpektoratu za delo preveriti, ali je bila pravni osebi ali podjetniku iz prvega odstavka tega člena pravnomočno izrečena globa za prekršek po tem zakonu.

(3) Pravna oseba ali podjetnik iz prvega odstavka tega člena je dolžna vrniti javna sredstva, vključno s sredstvi EU, dodeljenimi na podlagi javnega razpisa ali javnega povabila namenjenega programom zaposlovanja in usposabljanja, ki predstavljajo državno pomoč ali pomoč po pravilu »de minimis«, izplačana v obdobju dvanajstih mesecev pred pravnomočnim izrekom globe za prekršek po tem zakonu.

(4) Ministrstvo, pristojno za delo, je dolžno v postopkih dodeljevanja sredstev iz tretjega odstavka tega člena pri inšpektoratu vsakih šest mesecev preveriti ali je bila pravni osebi ali podjetniku iz tretjega odstavka tega člena pravnomočno izrečena globa za prekršek po tem zakonu.«

9. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu

Člen pojasnjuje, da se v zakon delno prenašata Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav in Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS.

K 2. členu:

V 2. členu zakona so posebej dodatno obrazloženi posamezni pojmi, uporabljeni v zakonu, in se nanašajo na prenos direktive: nezakonito prebivanje, nezakonita zaposlitev, državljan tretje države, podizvajalec, plačilo na črno zaposlene osebe, posebno izkoriščevalski delovni pogoji. Pojmi so usklajeni z drugimi področnimi zakoni in predpisi ter direktivami.

K 3. členu:

Člen z novo četrto alinejo prvega odstavka jasno določa, da se za zaposlovanje na črno poleg preostalih primerov, ki jih že zdaj določa zakon, šteje tudi nezakonita zaposlitev državljana tretje države.

Na podlagi zahtev direktive so določene finančne obveznosti pravne osebe, podjetnika in posameznika do na črno zaposlene osebe zaradi zaščite oseb oziroma preprečevanje finančnega izkoriščanja na črno zaposlenega delavca. Tako mora pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki na črno zaposli brezposelno osebo, poravnati vse obveznosti za opravljeno delo iz delovnega razmerja za obdobje celotne zaposlitve na črno najmanj v višini minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela, če oseba v tem času ni bila prijavljena v obvezno zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi delovnega razmerja, to torej pomeni izplačilo plače tej osebi in poravnavo vseh obveznosti iz prispevkov in davkov. Pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki zaposli državljana tretje države, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, mora državljanu tretje države plačati vse morebitne še neporavnane obveznosti za opravljeno delo najmanj v višini minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela, kot če bi bil državljan tretje države zakonito zaposlen. Pravna oseba, podjetnik ali posameznik mora tudi plačati vse stroške nakazil za pošiljanje neporavnanih plačil v državo, kamor se je državljan tretje države vrnil ali je bil vrnjen.

Inšpektoratu RS za delo mora pravna oseba, podjetnik ali posameznik v petih delovnih dneh od poteka roka za plačilo predložiti dokaz o plačilu vseh obveznosti do na črno zaposlenega delavca in drugih davkov in obveznosti iz plače, prav tako je določen rok za plačilo teh obveznosti.

Hkrati se določa obveznost delodajalcev pred morebitno sklenitvijo delovnega razmerja z državljanom tretje države. Določba ima pravno podlago v 4. členu Direktive 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav. Obveznost pravne osebe, podjetnika ali posameznika je, da morajo pred sklenitvijo delovnega razmerja od državljana tretje države nujno zahtevati predložitev dokazila o zakonitem prebivanju v RS in to dokazilo hraniti ves čas zaposlitve državljana tretje države pri njem.

Določa se tudi solidarna odgovornost za izplačila, kar pomeni, da so za zaposlitev na črno zaposlene osebe odgovorni glavni izvajalec posla in vsi vmesni podizvajalci. S tem se preprečuje zloraba do podizvajalca, da bi bil glavni izvajalec razbremenjen sankcij in obratno.

K 4. členu:

Z besedilom 4. člena tega zakona se dopolnjuje 9. člen zakona, ko se k zakonskim partnerjem in zunajzakonskim partnerjem pri delu v lastni režiji dodaja tudi partner v registrirani istospolni skupnosti, s čimer se tovrstna zveza izenačuje pri možnosti dela v lastni režiji z drugimi oblikami partnerskih zvez.

K 5. členu:

Možnost za opravljanje kratkotrajnega dela se poleg zakonca lastnika podjetja razširja skladno z direktivo 2010/41/EU tudi na zunajzakonskega partnerja in partnerja v registrirani istospolni skupnosti.

K 6. členu:

Člen dopolnjuje sedanji 14. člen ZPDZC, in sicer z zahtevami direktive EU, ki nalaga komisiji Vlade RS za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno dodatne pristojnosti in obveznosti. Komisija tako vsako leto opredeli dejavnosti, za katere meni, da se v njih državljani tretjih držav v večji meri nezakonito zaposlujejo, in pripravi načrt inšpekcijskih pregledov. Vsako koledarsko leto komisija pripravi poročilo o opravljenih inšpekcijskih pregledih ter o ugotovitvah teh pregledov obvesti Evropsko komisijo do konca junija naslednjega leta za preteklo koledarsko leto.

K 7. členu:

Člen opredeljuje sankcije, ki doletijo pravno osebo, podjetnika ali posameznika, ki v petih delovnih dneh od poteka roka za plačilo inšpektoratu za delo ne predloži dokaza, da je poravnal vse obveznosti iz sankcije ob zaposlitvi na črno zaposlenih oseb, ki izhajajo iz novega šestega odstavka 5. člena zakona, kakor tudi če v osmih delovnih dneh od ugotovitve kršitve ne poravnava vseh obveznosti.

Skladno z direktivo EU se v členu določa sankcija, s katero se kaznuje pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki pred sklenitvijo delovnega razmerja od državljana tretje države ne zahteva, da mu predloži dokazilo o zakonitem prebivanju v Republiki Sloveniji in kopije dokazila o zakonitem prebivanju ne hrani ves čas zaposlitve državljana tretje države pri sebi.

Določene so tudi sankcije odgovorne osebe pravne osebe ob kršitvah iz prejšnjih dveh odstavkov v višini od 1.000,00 eurov do 2.000,00 eurov.

Na podlagi zahtev direktive EU je potrebno sankcije za pravno osebo, podjetnika ali posameznika določiti v višini glede na število nezakonito zaposlenih državljanov tretjih držav. Najnižja predpisana globa za enega nezakonito zaposlenega državljana tretje države je 2.000,00 za posameznika oziroma 4.000,00 eurov za pravno osebo ali podjetnika, za vsakega dodatnega nezakonito zaposlenega državljana tretje države je ta globa dodatnih 1.000,00 za posameznika oziroma 2.000,00 eurov za pravno osebo ali podjetnika, kar pomeni, da je na primer globa za pravno osebo ali podjetnika v primeru, da ima tri nezakonito zaposlene državljane tretjih držav, določena v skupni višini 8.000,00 eurov. Skupna višina globe za pravno

osebo ali podjetnika ne sme presegati 12.000,00 eurov, skupna višina globe za posameznika pa ne sme presegati 5.000,00 eurov.

K 8. členu:

Dodaja se nov 21.a člen, s katerim se določa časovno omejeno izključenost pravne osebe ali podjetnika, ki mu je bila izrečena globa za prekršek po tem zakonu, od upravičenosti do javnih sredstev, vključno s sredstvi EU, dodeljenimi na podlagi javnega razpisa ali javnega povabila namenjenega programom zaposlovanja, ki predstavljajo državno pomoč ali pomoč po pravilu »de minimis«. Hkrati je določena obveznost omenjene pravne osebe ali podjetnika, da vrne javna sredstva prejeta v obdobju dvanajstih mesecev pred pravnomočnim izrekom globe za prekršek po tem zakonu.

K 9. členu:

S tem členom je določen začetek veljavnosti tega zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

Ta zakon določa, v katerih primerih se opravljanje dejavnosti oziroma dela šteje kot delo na črno, v katerih primerih je šteti zaposlovanje delavcev kot zaposlovanje na črno, kdo je soudeleženec dela na črno in kaj je nedovoljeno reklamiranje.

2. člen

(1) Pravna oseba po tem zakonu je gospodarska družba, zadruga, zavod oziroma druga pravna oseba, ki opravlja registrirano dejavnost.

(2) Podjetnik po tem zakonu je fizična oseba, ki na trgu skladno z veljavno zakonodajo samostojno opravlja pridobitno dejavnost.

(3) Posameznik po tem zakonu je domača ali tuja oseba, ki opravlja dejavnost oziroma delo brez registracije ali priglasitve in brez izpolnjevanja drugih z zakonom predpisanih pogojev.

5. člen

(1) Prepovedano je zaposlovanje na črno, za kar se šteje, če pravna oseba ali podjetnik, ki izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti:

– z delavcem ni sklenil pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe civilnega prava, na podlagi

katere se lahko opravlja delo, in delavca ni prijavil v zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

– zaposli tujca ali osebo brez državljanstva v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev;

– omogoči delo dijaka ali študenta brez ustrezne napotnice pooblaščenice organizacije za posredovanje dela ali če omogoči, da to napotnico uporabi za delo druga oseba.

(2) Za zaposlovanje na črno se šteje tudi, kadar posameznik v svojem imenu in za svoj račun zaposli delavca, ki zanj opravlja delo na črno.

(3) Če je v primeru iz prve alineje prvega odstavka tega člena na črno zaposlena brezposelna oseba, se domneva, da ima sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas. Pravna oseba ali podjetnik mora taki osebi izročiti pisno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas v roku 3 dni po tem, ko inšpektor za delo ugotovi zaposlitev na črno. Če ji pogodba v tem roku ni vročena, lahko zahteva sodno varstvo.

9. člen

Za opravljanje del v lastni režiji se šteje opravljanje vseh del na nepremičninah, razen če s posebnim zakonom ni drugače določeno, in na premičninah v osebni lasti, ter opravljanje storitev, kadar jih opravlja lastnik sam ali njegov zakonec ali oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti, ali z osebami, s katerimi je v sorodstvu v ravni vrsti do tretjega kolena.

12. a člen

(1) Za kratkotrajno delo se šteje brezplačno opravljanje dela v mikro družbi, zasebnem zavodu ali pri podjetniku z največ 10 zaposlenimi, kadar jih opravlja zakonec podjetnika ali lastnika oziroma solastnika gospodarske družbe oziroma zasebnega zavoda ali oseba, s katero je v sorodu v ravni vrsti do prvega kolena, in traja največ 40 ur mesečno.

(2) Delo iz prejšnjega odstavka se mora opravljati v skladu s predpisi o delovnih razmerjih glede dela otrok, mlajših od 15 let, delovnega časa, nočnega dela, odmorov in počitkov, varstva žensk, varstva delavcev, ki še niso dopolnili 18 let starosti, in predpisi o varnosti ter zdravju pri delu.

(3) To delo se lahko opravlja na podlagi predhodne prijave upravni enoti, kjer se delo opravlja. Prijava vsebuje navedbo osebe, ki bo delo opravljala, kraj in čas opravljanja dela ter izjavo o izpolnjevanju pogojev iz tega zakona. Upravna enota mora en izvod prijave nemudoma posredovati pristojnemu inšpektoratu za delo.

14. člen

(1) Za določanje, koordiniranje in spremljanje aktivnosti za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno imenuje Vlada Republike Slovenije komisijo za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.

(2) Komisija iz prejšnjega odstavka koordinira delo inšpekcijskih služb iz prejšnjega člena ter enkrat letno izdela poročilo o aktivnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno.

(3) Poročilo iz prejšnjega odstavka komisija predloži v obravnavo ekonomsko-socialnemu

svetu in Vladi Republike Slovenije.

18. člen

(1) Z globo od 1.000.000 tolarjev do 5.000.000 tolarjev se kaznuje pravna oseba ali podjetnik, ki stori prekršek po prvem odstavku 5. člena tega zakona.

(2) Z globo od 100.000 tolarjev do 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe.

(3) Z globo od 100.000 tolarjev do 450.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek po drugem odstavku 5. člena tega zakona.

(4) Z globo od 100.000 tolarjev do 450.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz tretje alineje prvega odstavka 5. člena tega zakona.

(5) Z globo od 1.000.000 tolarjev do 3.000.000 tolarjev se kaznuje pravna oseba ali podjetnik, ki ni izročil pisne pogodbe o zaposlitvi v roku iz tretjega odstavka 5. člena tega zakona.

(6) Z globo od 100.000 tolarjev do 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe.